

Arvtageren – fårehold i flere generationer

Af KNI A/S, artikel bragt i Paartoq, nr. 2 2014.

August 2014.

Ønsket om selvstændighed, om selv at styre sit liv, som drivkraft.

Han har gjort det godt, men har også knoklet for det. Sådan siger den 87-årige far om sin søn. Han er en mand af få ord, viljefast og arbejdsom. Det siger han kone igennem 27 år. Selv forstår Carl Frederiksen, 55, ikke helt traditionen med at gå ud i naturen, slappe af og nyde mad tilberedt over åben ild. For at forstå lidt mere af, hvad der driver denne mand, hvis arbejdsdag oftest er på 10-12 timer og andre gange 17 timer i døgnet, må vi starte lidt længere tilbage i tiden.

I den vestlige del af Qassiarsuk, i Illunnguujuk, overfor det røde hus, står et andet hus – et hvidt hus. Et ældre hus, der blev bygget for nøjagtig 60 år siden, da den dengang 27-årige Erik Røde Frederiksen fik 100 får af sin far og kunne starte sin egen farm. Huset var i mange år rammen om en familie med seks børn. En fåreholderfamilie, den første på lige præcis dette sted – i vores tid. For det er meget sandsynligt, at der også har været en nordbofamilie her i området, som Erik den Røde kom til for over 1000 år siden og kaldte for Grønland.

Den højeste overligger

Her i huset, med lyden fra radioen i baggrunden, sidder den 87-årige Erik Røde Frederiksen i sin yndlingssofa i stuen. Lige ved siden af, på det lille runde bord, står et billede af hans kone, Helga, der døde i 2012. De fik 60 år, 2 måneder og fire dage sammen. Sammen skabte de denne fåreholderfarm, som et af de tilbageværende fire børn overtog i 1996. Herfra er det ikke svært at følge med i de aktiviteter, sønnen og hans familie udfører hver dag, året rundt. Og der er en vis stolthed at spore i hans stemme og i hans ansigt, når talen falder på det, han ser i dag.

- Min far, Otto Frederiksen, kom hertil fra Qaqortoq i 1924. Han havde 146 får med sig og 3000 kroner, han havde lånt til et nyt hus. Dagen efter havde han fået fundamentet til huset færdigt, og efter tre år havde han tilbagebetalt sit lån. Der skulle knokles hele året, og alt arbejde blev udført manuelt. Han byggede det hele op fra bunden af. Stædighed, arbejdsomhed og sidst, men ikke mindst ønsket om selvstændighed var drivkraften.

- Meget er sket siden. Den teknologiske udvikling førte nye muligheder med sig, ligesom økonomien for fåreholderne har ændret sig. Men det, jeg oplevede hos min far, det, der var drivkraften hos mig, og det, jeg ser hos min søn, er ønsket om at være selvstændig. Det har ikke ændret sig.

Overfor mig sidder en ældre mand, der ikke lægger skjul på, at han er tilfreds med det, han har opnået. Hans far skabte fundamentet for et erhverv, de kunne leve af. Hans egen generation skabte samarbejde mellem fåreholderne. Generationen efter ham skal producere, hvad kunderne efterspørger.

- Jeg er glad for, at der løbende sker en udvikling, og at der er et sammenhængende erhverv hele året. At se min søn, som stiler efter den højeste overligger, som har et erhverv, der kan sammenlignes med andre lande, og som viderefører min fars intentioner, det gør mig glad.

Søger løsninger

I det røde hus få meter derfra befinder Ellen K. Frederiksen, 54, sig. Hun har været gift med sin Carl i godt 27 år. Sammen har de 3 sønner, og de bliver snart bedsteforældre for fjerde gang. Hun er uddannet lærer og arbejder på skolen i Qassiarsuk. Udover at passe sin lærergerning driver hun også et hostel og hjælper til på gården. Hun er omdrejningspunktet i hjemmet, hvor hun blandt andet sørger for at have mad på bordet til sin travle mand og til de familiemedlemmer, der træder til i travle perioder i løbet af året, eksempelvis ved læmningstid og høsttid.

- Jeg har naturligvis måttet tilpasse mig til det at bo på en fåreholderfarm, men det har hjulpet meget, at jeg er vokset op i en bygd nord for Qassimiut og senere i Qassimiut. Alt kan ikke købes i butikken i Qassiarsuk, så vi skal planlægge, og vi kan blive nødt til at finde varerne et andet sted. At skolen holder sommerferielukket er heller ikke ensbetydende med, at landmænd holder ferie.

Det er derfor ikke så ofte, at jeg kan få Carl med ud at rejse her eller i udlandet i sommerferien.

- Det er kendetegnende for Carl, at han er på arbejde hele tiden. Der er altid noget, der skal laves her på stedet. Som person er Carl typen, der udvikler nye ideer og søger løsninger, der kan gøre arbejdet lettere, og han er en, som tilpasser sig til nye situationer. Han lader ikke tingene stå til i morgen, hvis han kan gøre det færdigt i dag.

Fremtiden

Carl Frederiksen har ikke aktuelle planer om at stoppe som fåreholder. Han har et mål om at få endnu større udbytte af sine får og lam. Men det betyder ikke, at der ikke er en arvtager på plads. Den yngste søn, Kuluk, 22, og hans kæreste drager snart til Danmark for at tage landbrugsuddannelser. På et eller andet tidspunkt i fremtiden vil han overtage sin fars gård og dermed videreføre erhvervet.

Carl Frederiksen: - Jeg ser fåreavl som en mulighed for den unge generation. Men de skal være dygtige og gode til at drive det videre. Da jeg i sin tid overtog bedriften, skulle en stor del af arbejdet stadig udføres manuelt. Næste generation kræver andre løsninger, og de skal være med til at finde omkostningsreducerende tiltag. Man skal vide, hvad man gør, og vi skal hele tiden gøre det bedre. Det kan godt være, vi ikke bliver rige på det, men vi styrer selv vores liv.

Det er tid til at klippe græs, og Carl Frederiksen er på arbejde fra tidlig morgen til sen aften.

(Foto: KNI A/S)